

Læseplan for faget musik

Indhold

Indledning	3
1. Trinforløb for 1.- 2. klasses trin	4
Musikudøvelse	4
Musikalsk skaben	6
Musikforståelse	6
2. trinforløb for 3.- 4. klasses trin	7
Musikudøvelse	7
Musikalsk skaben	8
Musikforståelse	8
3. trinforløb for 5.- 6. klasses trin	9
Musikudøvelse	10
Musikalsk skaben	10
Musikforståelse	11
Sproglig udvikling	12
It og medier	13
Innovation og entreprenørskab	14

Indledning

Faget musik er et obligatorisk fag i Folkeskolen fra 1. til 6. klasse. Undervisningen er opdelt i tre trinforløb: 1.-2. klasse, 3.-4. klasse og 5.-6. klasse.

I faget musik skal eleverne beskæftige sig med samtidens musik, som må forstås på baggrund af kendskab til musikkens mangfoldighed såvel historisk som genremæssigt. Der arbejdes med musik i forskellige stilarter og med såvel traditionelle som mere eksperimenterende udtryksformer. Udgangspunktet for undervisningen er den vesterlandske musikkultur, men den stigende globalisering og udviklingen af det multikulturelle samfund betyder, at musik fra andre kulturer og subkulturer også skal præsenteres i undervisningen.

Fælles Mål omfatter tre kompetenceområder: Musikudøvelse, musikalsk skaben og musikforståelse.

Det er centralt, at undervisningen i musik giver eleverne den praktiske erfaring og teoretiske viden, som giver dem mulighed for at udtrykke sig i, om og til musik, og som er afgørende for oplevelsen af og glæden ved musik.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tværgående temaer. Læseplanen beskriver undervisningsprogression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning.

Det skal tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde.

Undervisningen skal tilrettelægges, så den imødekommer målsætningerne om en længere og mere varieret skoledag, jf. lov nr. 1640, heriblandt varieret og anvendelsesorienteret undervisning, bevægelse, åben skole og understøttende undervisning.

De lovgivningsmæssige rammer for Fælles Mål er med lov nr. 1445 af 12. december 2017 blevet ændret med henblik på en lempelse af bindingsgraden ved at reducere antallet af Fælles Mål.

Dette er gennemført ved, at færdigheds- og vidensmålene i Fælles Mål er gjort vejledende, således at de bindende elementer i Fælles Mål nu udgøres af fagformål, kompetencemål samt færdigheds- og vidensområder.

Denne undervisningsvejledning er blevet gennemskrevet i maj 2018 med henblik på, at undervisningsvejledningerne for fag og emner formelt set er i overensstemmelse med de ændrede lovgivningsmæssige rammer om Fælles Mål.

Frem mod skoleåret 2019/20 vil der blive gennemført et mere omfattende arbejde med at revidere læseplaner og undervisningsvejledninger. Dette skal understøtte, at disse i højere grad tager afsæt i de politiske intentioner bag ændringen i rammerne for Fælles Mål samt anbefalingerne fra rådgivningsgruppen om Fælles Mål. Dette vil bl.a. betyde, at læseplaner og vejledninger ikke i samme grad som tidligere vil fokusere på arbejdet med mål som udgangspunkt for tilrettelæggelsen af undervisningen. Det vil i denne sammenhæng bl.a. blive tydeliggjort, at mål er en didaktisk kategori ud af flere.

1. trinforløb for 1.- 2. klassetrin

Undervisningen bygger på elevernes nysgerrighed og umiddelbare lyst til at bruge krop og stemme. Undervisningen skal være alsidig med hensyn til indhold såvel som aktivitetsformer, og det musikalske stof er generelt præget af enkelhed og overskuelighed. Elevernes oplevelser og erfaringer med musik fra hverdagen medtænkes i forbindelse med planlægning af undervisningen.

Det er centralt, at eleverne lærer at deltage hensigtsmæssigt i et musikalsk fællesskab. Det sker gennem sang og spil, men også i arbejdet med et repertoire af nye og gamle sang- og bevægelseslege samt lette fællesdansen.

Det skabende arbejde skal foregå inden for tydelige rammer i forhold til bl.a. rytmisk kompleksitet, toneomfang, dynamik

og tempo. Det er centralt, at eleverne lærer at eksperimentere med forskellige klangkilder og deres lyd kvaliteter med hensyn til mangfoldighed og variationsmuligheder.

I arbejdet med musikforståelse lægges hovedvægten på musiktlytning, som foregår i fællesskab. Det er centralt, at eleverne udvikler gode lyttestrategier.

Musikudøvelse

Kompetenceområdet musikudøvelse omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Sangrepertoire fokuserer på elevernes kendskab til et udvalg af nyere og ældre sange og salmer samt udvalgte rim og remser.

Sangteknik er centeret om elevernes kendskab til basal sangteknik gennem legende aktiviteter.

Sanglege og bevægelse fokuserer på elevernes evne til at deltage i musikalske fælleslege.

Spil omhandler elevernes evne til at deltage i enkelt sammenspil.

Sangrepertoire

Eleverne skal opbygge kendskab til et repertoire af nye og ældre sange og salmer. Det drejer sig om børnesange, årstids- og højtids-sange samt salmer og bibelhistoriske sange. Den enstemmige fællessang er helt central på 1. trinforløb. Gennem fællessangen skal eleverne opbygge et varieret repertoire af sange, som dels knytter sig til elevernes hverdag og stimulerer deres forestillingsverden og fantasi samt dels repræsenterer den kulturelle sangtradition. Eleverne skal desuden lære rim og remser og herigennem udvikle deres sprog, rytmi og frasering.

Sangteknik

Eleverne skal styrke deres sikkerhed i intonation og bevidsthed om egen stemme. Fællessangen skal fortrinsvis foregå uakkompagneret eller med diskret akkompagnement. Sangene skal synges i et passende lyst stemmeleje afpasset efter deres karakter, og eleverne opfordres jævnlige til at synge små solistiske passager. Elevernes intonation styrkes gennem arbejde med vekselsang og ekkosang. Det er væsentligt, at eleverne får positive erfaringer med det at synge.

Eleverne skal desuden lære at synge efter musikalske anvisninger. Det er vigtigt for elevernes stemmebevidsthed, at de udfolder sig kreativt, legende og eksperimenterende med stemmens mangfoldige udtryksmuligheder. Eleverne skal eksperimentere med stemmen med udgangspunkt i forskellige karakterer. Stemmens udtryksmuligheder udfordres også ved at lære eleverne at synge på forskellige måder. Det kan eksempelvis være dybt/højt, svagt/kraftigt, inderligt/udtryksfuldt eller fint/groft.

Sanglege og bevægelse

Eleverne skal tilegne sig elementære musikalske færdigheder med udgangspunkt i forskellige legeaktiviteter. Eleverne skal arbejde i bevægelsesforløb, hvor flere elementer, herunder sang, spil og bevægelse, indgår i en helhed. Eleverne skal gennem danse og sanglege opnå erfaringer med

kropslig musikalsk udfoldelse, og eleverne skal herigennem udvikle deres musikalitet, herunder puls- og periodefølelse, opmærksomhed og samarbejdsevne.

Spil

Eleverne skal lære at deltage i musikalske sammenhænge med anvendelse af udvalgte percussion-

instrumenter. Percussion dækker over slaginstrumenter, herunder tromme, xylofon, tamburin og claves. Det er centralt, at eleverne lærer at følge en fælles grundpuls. Undervisningen tilrettelægges, så den instrumentale musikudøvelse i høj grad bruges som ledsagelse til sang, leg og bevægelse.

Musikalsk skaben

Kompetenceområdet musikalsk skaben omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Lydformning tager sit udgangspunkt i elevernes arbejde med at skabe lydillustrationer med krop, stemme og klangkilder.

Komposition fokuserer på elevernes arbejde med at skabe enkle sange.

Improvisation er centreret omkring elevernes arbejde med at udføre enkle improvisationer med stemme, krop og andre klangkilder.

Bevægelse omhandler elevernes arbejde med at skabe enkle bevægelser til musik.

Lydformning

Eleverne skal lære at undersøge, udvælge og sammensætte lyde og klange til lydillustrationer. Det kan eksempelvis være rim, remser, egne fortællinger eller korte eventyr. Elevernes lydillustrationer skal understrege og udbygge det givne oplæg. Elevernes skal arbejde med både klangflader og pulsfaste lydforløb og med anvendelse af både krop, stemme, digitale medier og andre klangkilder med vekslende fokus.

Komposition

Eleverne skal arbejde med at lave egne sange. Eleverne skal lære at eksperimentere med forskellige klangkilder og deres lydkvaliteter

med hensyn til mangfoldighed og variationsmuligheder. Det er vigtigt, at det skabende arbejde foregår inden for tydelige, men også udfordrende rammer i forhold til rytmisk kompleksitet, toneomfang, dynamik og tempo.

Improvisation

Eleverne skal lære at arbejde med improvisation i skabende processer. Improvisation handler om at skabe et musikalsk produkt af øjeblikkets inspiration og med anvendelse af fri fantasi, men det skal dog foregå inden for klart udstukne rammer med begrænsede valgmuligheder. Improvisation kan eksempelvis foregå via digtesang eller via

forskellige lege og eksperimenteringsøvelser på instrumenter og andre klangkilder. Improvisation knyttes til bevægelse, sang og sammenspil.

Bevægelse

Eleverne skal lære at bruge kroppen til at skabe enkle bevægelsesmønstre til musik. Eleverne skal i arbejdet tage udgangspunkt i egne bevægelsesmønstre. Arbejdet med at sætte bevægelser til musik skal foregå inden for tydeligt beskrevne rammer, men med så mange valgmuligheder, at eleverne føler ejerskab over produktet.

Musikforståelse

Kompetenceområdet musikforståelse omfatter to færdigheds- og vidensområder:

Musikoplevelse fokuserer på elevernes evne til at lytte opmærksomt til musik.

Instrumentkendskab omhandler elevernes evne til at genkende klangen af forskellige instrumenter.

Musikoplevelse

Eleverne skal lære at rette deres opmærksomhed mod forskellige former for musik og i forlængelse heraf lære at udtrykke deres associationer. Musikstykkerne udvælges på en sådan måde, at de kan stimulere den musikalske forestillingsevne eller associeres til noget konkret. Det kan eksem-

pelvis være stemninger, naturoplevelser, dyr eller steder. Desuden skal musikstykkerne repræsentere mange genrer, herunder klassisk, rock, opera og jazz.

Instrumentkendskab

Eleverne skal lære forskellige instrumenter at kende, herunder deres klang og musikfaglige

betegnelse. I undervisningen skal eleverne undersøge spilleteknik, lyd dannelse og klang på en stor del af skolens musikinstrumentarium. Eleverne skal desuden præsenteres for forskellige karakteristiske instrumenter og instrumentgrupper i indspillet musik fra forskellige genrer og kulturer.

2. trinforløb for 3.- 4. klassetrin

Undervisningen bygger på, at eleverne i stigende grad skærper deres bevidsthed om den enkeltes betydning for det musikalske fællesskab. Det musikalske stof fortsat præget af enkelhed, men stoffet består nu i højere grad af musikalske helheder af sammensat karakter, og eleverne er

i stigende grad med til at fastlægge rammerne for de skabende processer. Det er centralt, at eleverne lærer, hvorledes digitale muligheder kan inddrages i det skabende musikalske arbejde.

I arbejdet med musikforståelse sættes musikken nu ind i en

historisk sammenhæng, og der påbegyndes et arbejde med musikanalyse. Det er centralt, at eleverne opnår et vist kendskab til det klassiske instrumentarium samt udvalgte klassiske komponister og værker, der historisk set knytter sig til dette instrumentarium.

Musikudøvelse

Kompetenceområdet musikudøvelse omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Sangrepertoire fokuserer på at øge elevernes kendskab til både nye og gamle sange og salmer.

Sangteknik er centreret om elevernes evne til at synge med god klang og intonation.

Fællesdans omhandler elevernes kendskab til et bredt udvalg af både nyere og ældre fællesdanske.

Spil fokuserer på at lære eleverne at spille sammen.

Sangrepertoire

Eleverne skal udbygge deres repertoire med nyere og ældre sange og salmer, herunder viser, årstids- og højtidsange, under hensyntagen til variation i tempo, stemning, stilart og tekstindhold. Der tages udgangspunkt i den danske sangtradition i bred forstand. I undervisningen skal eleverne arbejde med, hvordan sangbøger er bygget op, og hvordan teksterne i sangene kan formidle en historie eller et særligt budskab. Den enstemmige fællessang er fortsat central.

Sangteknik

Eleverne skal arbejde med at udvikle en god intonation, og de skal arbejde med at udvide stemmens ambitus (toneomfang) samt

bruge kroppen hensigtsmæssigt til støtte for sangstemmen. Eleverne skal lære, at sange alt efter deres karakter fordrer forskellig stemmekvalitet, udtryk og sangstil.

Efterhånden skal eleverne lære at synge sammen i enkel flerstemmig sang. Det kan eksempelvis være kanonsang, over- og understemmer eller ostinatbaserede stemmer.

Fællesdans

Eleverne skal lære forskellige fællesdanske og herigennem gøre sig erfaringer med dans som musikalsk udtryksform. Der skal indgå nye og gamle fællesdanske af dansk og udenlandsk oprindelse. Disse danse skal styrke elevernes kropslige erkendelse af elementære musikalske forhold, herunder

dynamik, form og rytme. Eleverne skal gennem danseaktiviteterne styrke deres puls- og periodefølelse.

Spil

Eleverne skal lære at indgå i sammenspil med inddragelse af først og fremmest musiklokalets instrumenter. Eleverne spiller sammen i såvel større som mindre grupper og bevidstgøres herigennem om deres egen rolle i den musikalske helhed i et orkester. Den enkelte elev skal desuden have mulighed for at blive mere fortrolig med et enkelt instrument. Der lægges vægt på et varieret sammenspilsrepertoire samt arbejde med både melodispil, gehør og brug af notation.

Musikalsk skaben

Kompetenceområdet musikalsk skaben omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Lydformning tager sit udgangspunkt i elevernes arbejde med at skabe lydillustrationer under anvisning.

Komposition fokuserer på elevernes arbejde med at skabe musik med udgangspunkt i rytme, sprog og stemmebrug.

Improvisation er centreret omkring elevernes arbejde med at udføre enkle improvisationer med instrumenter.

Bevægelse omhandler elevernes arbejde med at skabe bevægelsesmønstre med sikker puls- og periodefølelse.

Lydformning

Eleverne skal fortsat arbejde med at undersøge, udvælge og sammensætte lyde og klange. Eleverne eksperimenterer fortsat med at skabe lydillustrationer, men eleverne skal i stigende grad udfordres via anvisninger og rammer. Eleverne skal lære at arbejde varieret både med og uden brug af it.

Komposition

Eleverne skal lære at lave små melodier og musikstykker, herunder lave egne raptekster. Arbejdet foregår enkeltvis eller i mindre grupper. Det er væsentligt, at sprog og musik arbejdes sammen,

og at hver enkelt elev kan præge arbejdet. Det er centralt, at der indgår skriveprocesser i elevernes arbejde med komposition, herunder nedskrivning af egne tekster.

Improvisation

Eleverne skal lære at improvisere på instrumenter i musikalske forløb. Improvisation foregår i form af mellemspil eller improvisationsvers og i forbindelse med arrangement i form af afprøvning af forskellige forspil, instrumenteringer og formforløb. Improvisation foregår fortsat med stemme, på instrumenter og andre klangkilder, men det er væsentligt, at eleverne også kan gøre sig

erfaringer med improvisation på melodibaserede instrumenter.

Bevægelse

Eleverne skal fortsat bruge kroppen til at skabe bevægelsesmønstre til musik, men kravene til kompleksitet og udtryk øges. Eleverne skal i arbejdet med bevægelsesmønstrene udvikle deres puls- og periodefølelser ved at skabe bevægelse til musikstykker, som indeholder flere tydelige formled.

Musikforståelse

Kompetenceområdet musikforståelse omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Musikoplevelse fokuserer på elevernes evne til at formidle egne musikoplevelser samt på at kunne indgå i en koncertsituation.

Instrumentkendskab omhandler instrumentering i forskellige genrer og instrumenters klang og navne.

Analyse fokuserer på elevernes brug af begreberne formforløb, dynamik og klangfarve i analyseøjemed.

Musikhistorie tager sit udgangspunkt i elevernes arbejde med udvalgte musikeksempler fra primært den vesterlandske musikkultur.

Musikoplevelse

Eleverne skal lære at udtrykke deres musikoplevelser i varierede udtryksformer. Det kan eksempelvis være i rytmik, dans, dramati-

sering, maleri eller fortælling. De musikeksempler, der præsenteres for eleverne, skal være forholdsvis korte med klare strukturelle præg. Eleverne skal fortsat udtrykke

deres musikoplevelse ud fra associationer, men opmærksomheden rettes i stigende omfang mod væsentlige strukturelle træk ved musikken, herunder form, rytme,

dynamik og instrumentation. Eleverne præsenteres for musik i professionel udførelse – indspillet eller levende fremført. Det kan eksempelvis være af professionelle musikere eller af elever fra den lokale musikskole. Eleverne skal efterhånden lære at være fortrolige med tilhørerens rolle i forskellige koncertsituationer.

Instrumentkendskab

Eleverne skal først og fremmest lære symfoniorkestrets klassiske instrumentarium at kende, men øvrige instrumenter inddrages fortsat. Med udgangspunkt i forskellige typer af instrumenter skal eleverne lære forskellige genrer at kende, således at de kan redegøre for typiske genrebaserede variationer i instrumenteringen.

Analyse

Eleverne skal i arbejdet med musikanalyse lære at beskæftige sig med væsentlige strukturelle træk ved udvalgte musikstykker. Almindelig musikalsk fagterminologi, herunder form, dynamik og klangfarve, indføres efterhånden, således at eleverne kan begynde at inddrage fagbegreber i analyseøjemed. Musikanalyse handler om at opløse musikken og undersøge nogle af musikkens bestanddele. Der fokuseres i vid udstrækning på tydelige karakteristika i de valgte musikstykker. Det kan eksempelvis være iørefaldende rytmiske eller melodiske motiver, den valgte instrumentation, dynamik eller det musikalske formforløb.

Musikhistorie

Eleverne skal opnå kendskab til udvalgte klassiske komponister fra musikhistorien. Der lægges vægt på komponisternes musik samt deres liv og virke, som skal sættes ind i en historisk kontekst. I arbejdet med musikhistorie skal eleverne udvide deres genrekendskab. Det er derfor væsentligt, at der udvælges klassiske musikeksempler, som repræsenterer et genre- og stilmæssigt varieret repertoire. Det er centralt, at eleverne som led i arbejdet med musikhistorie tilegner sig viden gennem læsning af fagspecifikke tekster.

3. trinforløb for 5.- 6. klassetrin

Undervisningen bygger på, at eleverne i vid udstrækning inddrages i udvalg af indhold og arbejdsform i forbindelse med sang, spil og bevægelse. Det er centralt, at eleverne lærer i fællesskab at tage ansvar for det fælles musikalske udtryk.

Undervisningen bygger på, at eleverne anvender stemme, krop, musikinstrumenter og andre

klangkilder, herunder digitale enheder. Hovedvægten lægges på skabende processer, som eleverne skal lære løbende at kvalificere gennem diskussioner, kommentarer og forslag. Det er centralt, at eleverne lærer at arbejde med at arrangere og bearbejde musik.

Undervisningen bygger på, at eleverne forholder sig mere nuanceret til musikeksempler.

Eksemplernes skal omfatte forskellige genrer og stilarter, og de præsenteres dels i indspillet form, dels ved koncerter. Hovedvægten lægges fortsat på musiklytning, men musikken sættes i stigende grad ind i en historisk og samfundsmæssig sammenhæng. Det er centralt, at eleverne lærer at reflektere over musik i forhold til kunst og kultur.

Musikudøvelse

Kompetenceområdet musikudøvelse omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Sangrepertoire omhandler elevernes kendskab til sange på flere sprog.

Sangteknik fokuserer på, at eleverne lærer at synge i mikrofon.

Fællesdans fokuserer på elevernes kendskab til danse fra forskellige sammenhænge og kulturer.

Spil tager sit udgangspunkt i elevernes arbejde med musiklokalets elektriske instrumenter i sammenspils-situationer.

Sangrepertoire

Eleverne skal fortsat udbygge deres sangrepertoire med udgangspunkt i væsentlige sange fra den danske kulturtradition, men eleverne skal i stigende grad også lære sange på forskellige sprog, herunder engelsk. Enstemmig sang skal stadig vægtes højt. Fællessangen sættes i relation til de elever, som går i klassen, og eleverne præsenteres om muligt for sange fra de kulturkredse, som klassen repræsenterer. Der stilles i stigende grad krav til elevernes viden om tekstindhold, kontekst og stilart.

Sangteknik

Eleverne skal fortsat videreudvikle egne stemmer og udtryk. Eleverne skal desuden lære at synge i mikrofon, hvilket kan foregå både solistisk og i grupper. I undervisningen arbejdes fortsat med vokal flerstemmighed.

Undervisningen tilrettelægges, så eleverne kan afprøve forskellige sang- og klangidealer.

Fællesdans

Det musikalske samvær i form af dans og bevægelse udbygges med et bredere repertoire af udtryk og stilarter. I undervisningen indgår danse knyttet til udvalgte kulturer

og miljøer. Det kan eksempelvis være folkedans, afrikansk dans, hiphop eller funk.

Spil

Eleverne skal lære at spille sammen i såvel større som mindre grupper, hvor principielt alle instrumenter kan inddrages. Opmærksomheden rettes mod det samlede klangbillede og den indbyrdes balance instrumenterne imellem. Elever, som går til spil, opfordres til at medbringe egne instrumenter og til at påtage sig solistopgaver. Eleverne skal arbejde både med gehør og notation som støtte for den praktiske musikudøvelse.

Musikalsk skaben

Kompetenceområdet musikalsk skaben omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Arrangement fokuserer på elevernes arbejde med at arrangere musik ud fra eksperimenter og egne idéer.

Komposition er centreret omkring elevernes arbejde med at skabe musikalske forløb med afsæt i instrumenter og digitale medier.

Improvisation fokuserer på elevernes arbejde med at udføre improvisationer i musikalske forløb.

Bevægelse tager sit udgangspunkt i elevernes arbejde med koreografi.

Arrangement

Eleverne skal lære at bearbejde musik som led i den praktiske udøvelse. Eleverne skal lave arrangementer af musikforløb ud fra eksperimenter og drøftelser. De kvalificerer løbende det musikalske skabende arbejde gennem

diskussioner, kommentarer og forslag. I undervisningen skal eleverne arrangere og spille musik af forskellig karakter. Ud over at arbejde med den klingende musik skal eleverne også lære at inddrage digitale muligheder og teknikker. Eleverne skal lære at bearbejde

musik digitalt, så de kan skabe et selvstændigt udtryk.

Komposition

Arbejdet med komposition foregår fortrinsvis med brug af instrumenter og it med forskellig vægtning i henhold til det enkelte

undervisningsforløb. Eleverne skal dog fortsat inddrage deres stemme i det skabende arbejde med komposition. Eleverne skal arbejde med at skabe egne numre, som kan indgå i klassens repertoire, og som kan bruges ved fælles optræden. I arbejdet inddrages digitale enheder med deres særlige muligheder for at fastholde og redigere et musikalsk forløb. Det er fortsat centralt, at der indgår skriveprocesser i elevernes arbejde med komposition, herunder nedskrivning af egne tekster.

Komposition er en integreret del af musikudøvelsen.

Improvisation

Kravene til elevernes improvisation øges, således at eleverne efterhånden lærer at improvisere over fastlagte akkordforløb med brug af improvisationsskalaer. Det er væsentligt, at improvisationen foregår inden for fastlagte musikalske rammer, hvor valgmulighederne er overskuelige. I forbindelse med improvisation skal eleverne træne deres gehør.

Bevægelse

Eleverne skal lære at arbejde med koreografi og bevægelsesmønstre, der kan udvikles til egentlige danse. Koreografi handler i bred forstand om at sammensætte sekvenser af bevægelse. Eleverne skal arbejde i større eller mindre grupper med skabelse af koreografier, der kan bruges og sammensættes til større serier og desuden indgå i sammenhæng med musikudøvelse.

Musikforståelse

Kompetenceområdet musikforståelse omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Musikoplevelse omhandler elevernes evne til at lytte opmærksomt til musik fra forskellige genrer.

Musikkens funktion fokuserer på musikkens virkning i forskellige sociale og kulturelle sammenhænge.

Analyse fokuserer på elevernes brug af centrale musikalske parameter i analyseøjemed.

Musikhistorie tager sit udgangspunkt i elevernes arbejde med udvalgte perioder i musikhistorien.

Musikoplevelse

Eleverne skal i stigende grad lære at blive fortrolige med musik fra forskellige genrer, kulturer og perioder. Igennem arbejdet med musikoplevelse forholder eleverne sig til musikeksempler ud fra forskellige tilgange. Det kan eksempelvis være direkte associationer, mere beskrivende tilgange eller som tolkning i andre udtryksformer. Ud over vesterlandsk musik skal undervisningen rumme eksempler fra andre musikkulturer.

Musikhistorie

Eleverne skal lære at arbejde med musikhistorie med udgangspunkt i musikhistoriske perioder. Det er væsentligt, at relevante fagbegreber indgår i arbejdet. Eleverne skal have kendskab til udvalgte perioders karakteristiske stiltræk og centrale personer. Undervisningen

i musikhistorie kan eksempelvis foregå som led i tværfaglige forløb. Det er fortsat centralt, at eleverne som led i arbejdet med musikhistorie tilegner sig viden via læsning af fagspecifikke tekster.

Musikkens funktion

Eleverne skal lære at forholde sig til musikkens anvendelse, funktion og virkning i samfundet generelt. Eleverne skal indgå i drøftelser om musikkens roller i forskellige sammenhænge, herunder ved fester, religiøse handlinger, til koncerter, i store magasiner, på restauranter, i radioudsendelser, film og andre elektroniske medier. Det er væsentligt, at eleverne lærer at forholde sig til deres eget musikforbrug. Som led i diskussionerne skal elevernes opmærksomhed henledes på spændingsfeltet

mellem musik som kunstnerisk udtryk og som handelsvare.

Analyse

Eleverne skal udbygge deres kendskab til almindelige musikalske fagbegreber, herunder tema og motiv, og fortsat lære at inddrage dem i analyseøjemed. Musikalsk notation inddrages i stigende omfang, så eleverne lærer at aflæse en melodibevægelses konturer og genkende rytmiske og melodiske motiver. Eleverne skal som led i undervisningen have indsigt i de mest elementære akkordsammenhænge. Musikanalysen er tæt knyttet til musikudøvelsen.

Sproglig udvikling

Sproglig udvikling er en central del af elevernes arbejde med musik. Sproglig udvikling har fokus på fire dimensioner af det talte og det skrevne sprog: Samtale, lytte, læse og skrive.

Ordkendskab

Musikfaget understøtter den sproglige udvikling gennem fokus på musikfaglige begreber, som udfoldes og integreres i undervisningen samt tekstillæsning om musik, herunder informations-søgning. Desuden understøttes den sproglige udvikling gennem arbejde med sproglige udtryk for musikoplevelse og den sproglige dimension ved analyse og refleksion over musik.

Teksters formål og struktur

Gennem arbejde med et bredt repertoire af sange og salmer samt rim og remser skal eleverne lære at

fokusere på det tekstlige indhold samt sprogets elementer og udtale. Sang er i denne sammenhæng at forstå som læsning i praksis. Efterhånden som eleverne har kendskab til fleresprog, inddrages disse i forbindelse med sange som indhold i undervisningen. Det er væsentligt, at sangteksternes indhold i form af begreber, kulturfænomener, historiske sammenhæng mv. udfoldes for eleverne. Eleverne skal endvidere arbejde med faglig læsning i forbindelse med notation, som indgår i både sammenspil og musikanalyse. Som led i arbejdet med musikhistorie skal eleverne læse

fagspecifikke tekster. I forbindelse med komposition skal eleverne bl.a. arbejde med at komponere egne tekster. I en sådan proces indgår skriveprocesser som et naturligt led i at fastholde egne tekster.

Arbejdet med at integrere musikalske og sproglige udtryksformer i et helhedsudtryk støtter både elevernes musikalske og sproglige udvikling. Gennem arbejdet med sang og musik lærer eleverne om sammenhænge mellem musikalske og sproglige grundelementer og mulige betydninger.

It og medier

It og medier er en stor ressource for musikundervisningen og anvendes metodisk i forbindelse med mange sider af musikfaget.

It- og mediekompetencerne kan udskilles i fire elevpositioner, som i praksis vil have store overlap og sammenfald.

Eleven som kritisk undersøger

Eleverne skal lære at søge forskellige relevante ressourcer i digitale medier. Dette gør sig særligt gældende i musikforståelse, hvor eleverne bl.a. skal læse fagspecifikke tekster. Eleverne kan eksempelvis arbejde med at finde relevante musikeksempler, at søge lydteksempler og billeder af relevante musikinstrumenter eller at søge musikhistorisk materiale i form af leksikal viden og billeder.

Eleven som analyserende modtager

Eleverne skal kunne vurdere musikkens rolle på forskellige medieplatforme. Dette kan eksempelvis foregå ved inddragelse

af forskellige medieplatforme i forbindelse med musiklytning.

Eleven som målrettet og kreativ producent

Digitale medier indgår i særlig grad under kompetenceområdet musikalsk skaben, hvor disse anvendes til at skabe, fastholde og bearbejde musikalske udtryk. Eleverne arbejder digitalt med lydformning og egentlig komposition. I forbindelse hermed kan eleverne eksempelvis arbejde med remediering af allerede eksisterende materiale eller redigering af egne indspilninger. Der kan eksempelvis arbejdes på PC'er, tablets og mobiltelefoner.

Eleven som ansvarlig deltager

Eleverne skal lære, hvornår man med respekt for andres rettigheder kan anvende allerede produceret materiale i egne kreative processer. Dette kan eksempelvis indgå, når eleverne arbejder med allerede produceret materiale.

Innovation og entreprenørskab

Faget musik både fordrer og udvikler innovation og entreprenørskab hos eleverne. Dette kommer særligt til udtryk under kompetenceområderne musikudøvelse og musikalsk skaben.

Innovation og entreprenørskab kan udskilles i fire komplementære og indbyrdes afhængige dimensioner: Handling, kreativitet, omverdensforståelse og personlig indstilling.

I kompetenceområdet musikudøvelse arbejdes særligt med dimensionerne omverdensforståelse og personlig indstilling hos eleverne. Den musikalske basisviden, som eleverne opnår gennem kompetenceområdet musikudøvelse og arbejdet med kulturelle fænomener, skikke og vaner inden for musik, udgør et væsentligt bidrag til deres omverdensforståelse. Det kontinuerlige arbejde med musikudøvelse skærper elevernes koncentration og personlige indstilling. Gennem afstemte musikalske aktiviteter

arbejdes der på anerkendende og motiverende vis med at styrke elevernes tiltro til egne evner.

I kompetenceområdet musikalsk skaben arbejdes særligt med dimensionerne kreativitet og handling. Med den producerende tilgang oplever eleverne, at de med deres kompositioner inden for sang, spil og bevægelse kan skabe produkter til værdi for dem selv og hinanden. Eleverne skal arbejde med at eksperimentere og improvisere i tilrettelagte musikalske

forløb. Gennem disse aktiviteter skaber de unikke musikalske løsninger med baggrund i deres viden, fantasi og egne idéer. I udviklingen af elevernes kreativitet fokuseres der på glæden ved at udtrykke sig, modet til at turde fejle og evnen til at vælge det særlige. Det medfører, at eleverne får erfaringer med at komme med nye bud på det allerede eksisterende og samtidig bliver i stand til at vælge nye løsninger, som kan skabe værdi for andre.